

ΤΕΙΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ / ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ

Πτυχιακή εργασία

[ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΤΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΣΕ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΜΠΕΙΡΙΑ
ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ERASMUSLLP. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ
ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΤΕΙ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ.]

[ΜΙΑΚΟΓΙΑΝΝΗ ΒΗΘΛΕΕΜ Α.Μ: 15661]

[ΚΟΥΛΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Α.Μ: 15642]

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΜΑΡΙΑ ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΥ

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ [2017]

ΤΕΙΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ / ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ

Πτυχιακή εργασία

[ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΤΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ
ΑΣΚΗΣΗΣ ΣΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΜΠΕΙΡΙΑ
ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ERASMUSLLP. Η
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΤΕΙ
ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ.]

[ΜΠΑΚΟΓΙΑΝΝΗ ΒΗΘΛΕΕΜ Α.Μ: 15661]

[ΚΟΥΛΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Α.Μ: 15642]

Επιβλέπουσα καθηγήτρια
[Μαρία Αλεξοπούλου]

Μεσολόγγι[2017]

Η έγκριση της πτυχιακής εργασίας από το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων/Μεσολογγίου του ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Τμήματος.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Ευχαριστίες	σελ: 7
Κατάλογος εικόνων	σελ: 8
Κατάλογος πινάκων	σελ: 9
Εισαγωγή	σελ: 10

Κεφάλαιο 1

1. Ορισμός Erasmus	σελ: 11
1.1 Ιστορία Erasmus	σελ: 11
1.2 Κοινωνιολογική και επικοινωνιακή προσέγγιση του προγράμματος	σελ:13
1.3 Στόχοι προγράμματος Erasmus	σελ: 15
1.3.1 Οφέλη προγράμματος	σελ: 17
1.3.2 Γιατί είναι σημαντική η κινητικότητα για τους φοιτητές;	σελ:17
1.4 Μετακίνηση φοιτητών για σπουδές	σελ: 18
1.5 Συχνές ερωτήσεις για το Erasmus	σελ:22
1.5.1 Προϋποθέσεις για συμμετοχή στο πρόγραμμα	σελ: 23
1.6 Ποιοι φορείς μπορεί να είναι δέκτες φοιτητών πρακτικής άσκησης	σελ: 24
1.7 Erasmus και οικονομική κρίση	σελ: 25
1.7.1 Πως κατανέμονται κονδύλια του Erasmus σε εθνικό επίπεδο	σελ: 26

Κεφάλαιο 2

2. Η Ελλάδα ως φορέας υποδοχής και αποστολής φοιτητών Erasmus	σελ: 27
2.1 ΤΕΙ Μεσολογγίου και πρακτική Erasmus.....	σελ:30
2.1.1 Συμπεράσματα έρευνας	σελ: 34
2.2 Αξίζει τελικά να πραγματοποιήσω πρακτική με το Erasmus;	σελ:35

Κεφάλαιο 3

3. Erasmus: Εμπειρίες φοιτητών	σελ: 36
Βιβλιογραφία	σελ: 38

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Με αυτή την εργασία σηματοδοτείται το τέλος μια σημαντικής εποχής και η αρχή ενός νέου ξεκινήματος. Με την ολοκλήρωση της παρούσας εργασίας οφείλω να ευχαριστήσω θερμά την καθηγήτρια μου κυρία Αλεξοπούλου για την υπομονή και την επιστημονική καθοδήγηση που μου πρόσφερε όλο αυτό το διάστημα.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά και τους γονείς μου που στάθηκαν φύλακες άγγελοι σε όλη αυτή την δύσκολη πορεία και με βοήθησαν να προσανατολίσω την ζωή μου.

Βηθλεέμ Μπακογιάννη

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

- Εικόνα 1:** Έρασμος: πίνακας του Χόλμπαϊν σελ:12
- Εικόνα 2:**Αριθμός των φοιτητών Erasmus ετησίως ..... σελ: 16
- Εικόνα 3:** Φοιτητές Erasmus σε κάποια χώρα της Ευρώπης ..... σελ: 24
- Εικόνα 4:**Χώρες και πανεπιστήμια αποστολής και υποδοχής σπουδαστών με το πρόγραμμα Erasmus+..... σελ: 29
- Εικόνα 4:**Πρόσκληση ημερίδας για την ενημέρωση σχετικά με το πρόγραμμα Socrates Erasmusστο ΤΕΙ Μεσολογγίου σελ:33

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1: Ύψος υποτροφίας Erasmus για σπουδές για το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016 .....σελ: 21

Πίνακας 2: Ύψος υποτροφίας Erasmus για πρακτική άσκηση για το ακαδημαϊκό έτος 2016-2017 .....σελ: 22

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στην παρούσα πτυχιακή γίνεται αναφορά σε όλα εκείνα που πρέπει να γνωρίζει οποιοσδήποτε σπουδαστής επιθυμεί να πραγματοποιήσει τις σπουδές του ή την πρακτική του άσκηση μέσα από το πρόγραμμα Erasmus και ίσως τις πιο σημαντικές εμπειρίες που αποκτάει κανείς μέσα από το συγκεκριμένο πρόγραμμα.

Η συγκεκριμένη εργασία λόγω ελλείπων αναφορών σχετικά με το πρόγραμμα Erasmus σε βιβλία έχει δημιουργηθεί ως επί το πλείστον από ιστοσελίδες διαφόρων τμημάτων από Πανεπιστήμια και ΤΕΙ σε όλη την Ελλάδα καθώς και από ένα ερωτηματολόγιο στο οποίο απάντησαν φοιτητές του ΤΕΙ Μεσολογγίου οι οποίοι πραγματοποίησαν την πρακτική τους άσκηση μέσα από το συγκεκριμένο πρόγραμμα σε κάποια επιχείρηση στο εξωτερικό.

Η εργασία αποτελείται από 3 κεφάλαια. Στο 1^ο κεφάλαιο γίνεται αναφορά σε διάφορες γενικές πληροφορίες για το Erasmus, όπως από πού πήρε το όνομα του, πότε δημιουργήθηκε, σε τι αποσκοπεί, ποιες είναι οι προϋποθέσεις συμμετοχής, ερωτήσεις που μπορεί να έχουν οι σπουδαστές σχετικά με το πρόγραμμα κτλ. Σε αυτό το κεφάλαιο γίνεται επίσης μια πιο κοινωνιολογική προσέγγιση του θέματος.

Στο 2^ο κεφάλαιο γίνεται αναφορά και ανάλυση του ερωτηματολογίου στο οποίο απάντησαν συνολικά 38 φοιτητές από διάφορα τμήματα του ΤΕΙ Μεσολογγίου και αναγράφεται αν τελικά αξίζει για έναν φοιτητή να ζήσει την εμπειρία του προγράμματος.

Στο 3^ο και τελευταίο κεφάλαιο της εργασίας περιγράφονται διάφορες εμπειρίες που αποκτά κάποιος μέσα από το πρόγραμμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1. ΟΡΙΣΜΟΣ ERASMUS

Από το 1987 και μέχρι σήμερα η Ευρωπαϊκή Ένωση δίνει την ευκαιρία σε προπτυχιακούς, μεταπτυχιακούς καθώς και διδακτορικούς φοιτητές να μετακινηθούν σε οποιαδήποτε χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιθυμούν για την πραγματοποίηση των σπουδών ή της πρακτικής τους άσκησης. Η δυνατότητα αυτή προσφέρεται μέσω του προγράμματος ERASMUSLLP, το οποίο βοηθά τους σπουδαστές να διευρύνουν τους πνευματικούς τους ορίζοντες δίνοντας τους την ευκαιρία μετακίνησης και διαμονής στο εξωτερικό για ένα αρκετά μεγάλο χρονικό διάστημα.

Το 1994 και έπειτα από καθορισμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής το πρόγραμμα Erasmus ενσωματώθηκε στο πρόγραμμα Σωκράτης. Στις 24 Ιανουαρίου 2000 έχουμε αντικατάσταση του προγράμματος Σωκράτης από το πρόγραμμα Σωκράτης II, το οποίο με την σειρά του το 2007 αντικαταστήθηκε από το πρόγραμμα Δια Βίου Μάθησης 2007-2013.

Για να γίνει κανείς δεκτός στο πρόγραμμα Erasmus θα πρέπει να είναι εγγεγραμμένος σε κάποιο Ίδρυμα Ανώτατης Εκπαίδευσης και να σπουδάζει για την απόκτηση πτυχίου ή άλλου αναγνωρισμένου τίτλου ανώτατης εκπαίδευσης.

1.1 ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ERASMUS

Το όνομα του προγράμματος έχει τις ρίζες του στον 16^ο αιώνα μ.Χ και προέρχεται από τον Ολλανδό φιλόσοφο, γνωστό αντίπαλο του δογματισμού, Ντεζιντέριου Έρασμου Ροτερντάμους γνωστό και ως Έρασμος του Ρότερνταμ ή Έρασμος (12 Οκτωβρίου 1466 – 12 Ιουλίου 1536, <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%88%CF%81%CE%B1%CF%83%CE%BC%CE%BF%CF%82>).

Ο Έρασμος θέλοντας να αποκτήσει νέες απόψεις και να διευρύνει τις γνώσεις και τους ορίζοντες του έζησε και εργάστηκε σε πολλά μέρη της Ευρώπης. Έτσι η Ευρωπαϊκή Κοινότητα θέλοντας να δείξει ότι το πρόγραμμα αυτό έχει να κάνει με την κινητικότητα των φοιτητών αποφάσισε να του δώσει το όνομα Erasmus.

Το Erasmus δεν δέχτηκε αμέσως την υποστήριξη από όλα τα τότε κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, καθώς χώρες όπως η Αγγλία, η Γαλλία και η Γερμανία έχοντας ήδη δικά τους προγράμματα ανταλλαγής τάχθηκαν κατά του προγράμματος.

Εικόνα 1 Έρασμος: Πίνακας του Χόλμπαϊν

Ενώ οι υπόλοιπες χώρες σε γενικές γραμμές ήταν υπέρ.

Οι ανταλλαγές μεταξύ των κρατών μελών και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής επιδεινώθηκαν, και η τελευταία απέσυρε την πρόταση στις αρχές του 1987 για να διαμαρτυρηθούν ενάντια στην ανεπάρκεια του τριετούς προϋπολογισμού

που προτείνεται από ορισμένα κράτη μέλη. Ωστόσο η AEGEE (Associationdes 'EtatsGenerauxdesEtudiantsdel' Europe) έπεισε τον Γάλλο Πρόεδρο Φρανσουά Μιτεράν για την υποστήριξη της χρηματοδότησης για το πρόγραμμα Erasmus. Στους επόμενους μήνες έγινε κάποιος συμβιβασμός με την πλειονότητα των κρατών μελών, καθώς και το πρόγραμμα εγκριθεί με απλή πλειοψηφία των Ιουνίου του 1987. (Βικιπαιδεία, Ιανουάριος, 2015, https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CF%81%CF%8C%CE%B3%CF%81%CE%B1%CE%BC%CE%BC%CE%B1_Erasmus).

Μέχρι την στιγμή της θέσπισης του Erasmus το 1987, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είχε την υποστήριξη με πιλοτικές ανταλλαγές σπουδαστών για 6 χρόνια. Ενώ ξεκίνησε με την συμμετοχή μόνο 11 χωρών (ανάμεσα τους και η Ελλάδα) και 3000

φοιτητών, τα τελευταία 20 χρόνια το πρόγραμμα έχει γίνει πλέον γνωστό διεθνώς και όλο και περισσότεροι σπουδαστές επιλέγουν να το πραγματοποιήσουν. Συγκεκριμένα μέχρι το 2007 οι υποτροφίες Erasmus δόθηκαν σε 2 εκατομμύρια φοιτητές ενώ μέχρι το 2012-2013 οι σπουδαστές έφτασαν σχεδόν τα 3 εκατομμύρια.

Το πρόγραμμα ERASMUS, που χρηματοδοτείται μέσω ευρωπαϊκών πόρων, προσφέρει στους φοιτητές τη δυνατότητα να σπουδάσουν ή να κάνουν πρακτική άσκηση στο εξωτερικό για χρονικό διάστημα τουλάχιστον 2 μηνών με μέγιστη διάρκεια 12 μηνών. Μετά την ολοκλήρωση του πρώτου έτους των σπουδών τους, οι φοιτητές μπορούν να επωφεληθούν από ένα πρόγραμμα σπουδών ή πρόγραμμα εργασίας ERASMUS, χωρίς περιορισμό ηλικίας. Το ERASMUS προσφέρει και τη δυνατότητα κινητικότητας και πέρα από τα ευρωπαϊκά σύνορα, δίνοντας στους φοιτητές που συμμετέχουν την ευκαιρία να ζήσουν στο εξωτερικό, να γνωρίσουν καινούργιους ανθρώπους και να μάθουν μια ξένη γλώσσα. Με αυτόν τον τρόπο εμπλουτίζουν τις σπουδές τους υπό ξένη επιρροή, η οποία μπορεί να τους δώσει καλύτερες πιθανότητες στην μελλοντική εύρεση εργασίας. (Μαρία Βεριβάκη ,cnn.gr, Αύγουστος,2016, <http://www.cnn.gr/focus/apopseis/story/42516/h-kriti-polos-elxis-eyropaion-foititon-kai-neon-epistimonon-h-protoporia-toy-maix>).

1.2 ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το μεγαλύτερο ποσοστό φοιτητών που επιλέγει να πραγματοποιήσει την πρακτική του άσκηση στο εξωτερικό είναι άτομα τα οποία επιθυμούν να ζήσουν έξω μετά το πέρας των σπουδών τους και μέσα από αυτή την ευκαιρία παίρνουν μια πρώτη γεύση από το τι θα τους περιμένει μετέπειτα.

Οι σπουδαστές έχουν την δυνατότητα να γνωρίσουν άτομα από όλων των κόσμους και όχι μόνο «ντόπιους». Τους δίνεται έτσι η ευκαιρία καθημερινής συναναστροφής με διαφορετικές κουλτούρες και φιλοσοφίες. Θα μπορούσαμε ίσως να πούμε ότι μέσω του Erasmus μειώνεται ο ρατσισμός, καθώς είμαστε όλοι ξένοι σε

μια άλλη χώρα και μπορούμε πλέον να αντιληφθούμε πως είναι να μην ζεις στην χώρα σου.

Το πρόγραμμα σε βοηθά να μοιράζεσαι ιστορίες, εμπειρίες σου δείχνει μια άλλη οπτική των πραγμάτων. Αποκτάς έτσι ίσως έναν πιο ώριμο χαρακτήρα που αντιμετωπίζει με περισσότερη σοβαρότητα την καθημερινότητα του. Αλλάζει εντελώς ο τρόπος που σκέφτεσαι και αξιολογείς τους ανθρώπους. Σέβεσαι τη διαφορετικότητα, γίνεσαι περισσότερο ανοιχτός σε πράγματα & καταστάσεις, ενώ γυρίζοντας επιδιώκεις να κάνεις πράγματα που πριν σχεδόν δε μπορούσες να διανοηθείς. Κι αυτό, όχι επειδή είναι δύσκολα, αλλά επειδή δεν τα είχες γνωρίσει ή δοκιμάσει.

Εκτός από τα “πνευματικά οφέλη” που σου προσφέρει το Erasmus, μπορεί να σου δώσει ταυτόχρονα κι ευκαιρίες για τις μεταπτυχιακές σπουδές ή κάποια θέση εργασίας. Κι αυτό συμβαίνει γιατί διευρύνεις πολύ τους κοινωνικούς σου κύκλους.

Σαφώς αν είσαι καλός σε αυτό που κάνεις, σου δίνεται η ευκαιρία να το αποδείξεις. Ακόμη και οι καθηγητές και η επαφή που αποκτάς μαζί τους είναι μια διέξοδος για τη μετέπειτα πορεία σου, καθώς ξέρουν πως να σε βοηθήσουν σε περίπτωση που αναζητάς κάποια θέση εργασίας ή κάποιο καλό μεταπτυχιακό.

Υπάρχει επίσης περίπτωση κάποιος από το ίδιο το πανεπιστήμιο/επιχείρηση να σου προτείνει μια θέση εργασίας για μετά την αποφοίτησή σου, που πάλι θα σου ανοίξει τις πόρτες για μια θέση εργασίας με καλές αποδοχές και πάνω σε αυτό που έχεις σπουδάσει.

Πέρα όμως από τις επαγγελματικές όμως ευκαιρίες που σου προσφέρει το Erasmus σου προσφέρει και κάτι άλλο, ίσως το πιο σημαντικό απ’ όλα και αυτό είναι οι νέες φίλιες. Σου δίνεται η δυνατότητα να γνωρίσεις άτομα από όλον τον κόσμο και με κάποιους από αυτούς να μείνετε φίλοι για πάντα.

1.3 ΣΤΟΧΟΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ERASMUS

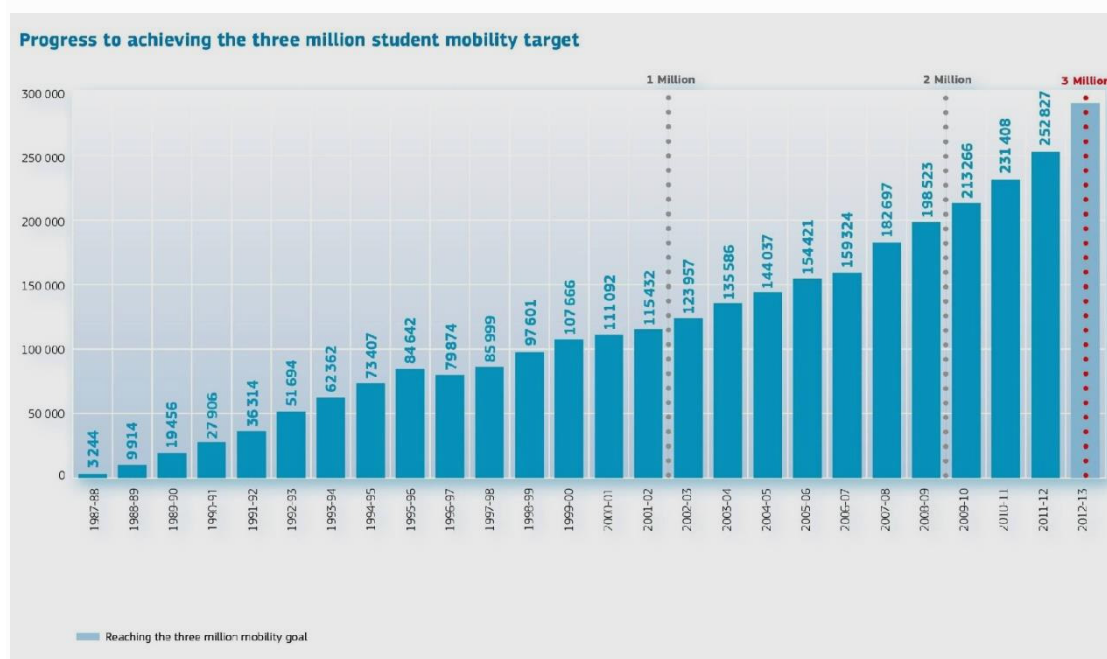
Οι στόχοι της κινητικότητας φοιτητών στο πλαίσιο της δράσης Erasmus είναι οι εξής:

- Η παροχή ευκαιριών σε φοιτητές ώστε να επωφεληθούν από γλωσσικής, πολιτισμικής και εκπαιδευτικής πλευράς, από την εμπειρία άλλων ευρωπαϊκών χωρών και από τα προσφερόμενα αντικείμενα σπουδών.
- Ο εμπλουτισμός του εκπαιδευτικού περιβάλλοντος του ιδρύματος υποδοχής.
- Η προαγωγή της συνεργασίας μεταξύ των ιδρυμάτων, τα οποία ανταλλάσσουν σπουδαστές.
- Η συμβολή στην αναβάθμιση της κοινωνίας γενικότερα εφοδιάζοντας τους νέους με υψηλή εξειδίκευση, ευρεία αντίληψη και διεθνή εμπειρία με στόχο να αποτελέσουν τους επαγγελματίες του μέλλοντος.
- Η συμβολή στις δαπάνες κινητικότητας και η παροχή ευκαιριών για την πραγματοποίηση μιας περιόδου σπουδών στο εξωτερικό σε φοιτητές, στους οποίους διαφορετικά δεν θα ήταν εφικτό.
- Ειδική μέριμνα υποστήριξης λαμβάνεται για τη μετακίνηση φοιτητών και καθηγητών με αναπηρίες. (TEI Λαμίας, 2008-2009, www.teilam.gr/europe-programs/erasmus/erasmus/stoxoi_erasmus.html).

Θα μπορούσαμε να πούμε πως το πρόγραμμα Erasmus αποτελεί ίσως την ναυαρχίδα των προγραμμάτων εκπαίδευσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης η οποία έχει ως κύριο στόχο την ενθάρρυνση της διασυνοριακής κινητικότητας εντός της Ευρώπης των φοιτητών. Το συγκεκριμένο πρόγραμμα στοχεύει στην καλλιέργεια μιας

πανευρωπαϊκής προσέγγισης της Ανώτατης Εκπαίδευσης, σκοπός της οποίας είναι η προώθηση της καινοτομίας στην Ευρώπη και η δημιουργία ενός Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης.

Ερχόμαστε έτσι στο συμπέρασμα πως το πρόγραμμα δεν στοχεύει μόνο στο να δώσει την ευκαιρία στους φοιτητές να μείνουν στο εξωτερικό για μεγάλο χρονικό διάστημα εμπλουτίζοντας μόνο την φοιτητική τους εμπειρία. αλλά συγχρόνως βοηθά τους φοιτητές να προετοιμαστούν για έναν κόσμο εργασίας στον οποίο η προσαρμοστικότητα και η ευελιξία είναι απαραίτητα προσόντα. ενισχύοντας έτσι το εργατικό δυναμικό της Ευρώπης.

Εικόνα 2 Αριθμός των φοιτητών Erasmus ετησίως 1987/88-2011/12

1.3.1 Οφέλη προγράμματος

Είναι αυτονόητο ότι οι φοιτητές συμμετέχοντας στο πρόγραμμα κινητικότητας «ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ/ERASMUS» πρόκειται να αποκομίσουν οφέλη και σημαντικές εμπειρίες τόσο σε επαγγελματικό όσο και σε προσωπικό επίπεδο όπως:

- Εξοικείωση με την ιδέα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης μέσω της επαφής με τον πολιτισμό και τον τρόπο ζωής της άλλης χώρας.
- Καλύτερη εκμάθηση της ξένης γλώσσας της χώρας υποδοχής.
- Διερεύνηση του ακαδημαϊκού / επαγγελματικού περιβάλλοντος και επεξεργασία πιθανών ευκαιριών για μετέπειτα μεταπτυχιακές σπουδές ή εύρεση εργασίας στο μέλλον.
- Δυνατότητα προσωπικής εξέλιξης και ωρίμανσης μέσω των νέων εμπειριών.
- Απόκτηση ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος προς την αγορά εργασίας.
- Δυνατότητα σύγκρισης και αξιολόγησης της παρεχόμενης εκπαίδευσης σε επιχειρήσεις από την χώρα προέλευσης με την χώρα υποδοχής.
- Απόκτηση μιας Ευρωπαϊκής Διάστασης μέσω της επαφής με μια διαφορετική κουλτούρα καθώς και η δυνατότητα διερεύνησης νέων θεματικών αντικειμένων. (ΤΕΙ Λαμίας, 2008-2009, www.teilam.gr/europe-programs/erasmus/erasmus/stoxoi_erasmus.html).

1.3.2 Γιατί είναι σημαντική η κινητικότητα για τους φοιτητές;

- Βελτιώνονται οι γλωσσικές δεξιότητες.
- Μαθαίνουν να ανταπεξέρχονται σε δυσκολίες.

- Αποκτούν διαπολιτισμικές γνώσεις.
- Ανοίγουν νέοι ορίζοντες – επαγγελματικοί και προσωπικοί.
- Ενισχύεται η απασχολησιμότητα.
- Βελτιώνονται οι επαγγελματικές προοπτικές.
- Απόκτηση νέων εμπειριών.
- Απόκτηση νέων προσόντων σχετικά με τον τομέα σπουδών τους.

(SapphiraCosmos, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, 2015-2016,slideplayer, <http://slideplayer.gr/slide/2867784/>)

1.4 Μετακίνηση φοιτητών για σπουδές

Το πρόγραμμα Erasmus+ Σπουδές επιχορηγεί την κινητικότητα προπτυχιακών, μεταπτυχιακών φοιτητών και υποψήφιων διδασκόντων όλων των Τμημάτων του Πανεπιστημίου με σκοπό να φοιτήσουν για ένα διάστημα σε Ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια, τα οποία κατέχουν τον Πανεπιστημιακό Χάρτη Erasmus+.

Η κινητικότητα μεταξύ των Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στο πλαίσιο του προγράμματος ERASMUS+ πραγματοποιείται μέσω των διμερών συμφωνιών μεταξύ των ιδρυμάτων προέλευσης και υποδοχής.

Το ΤΕΙ Μεσολογγίου έχει συνάψει 63 διμερείς συμφωνίες για το έτος 2016-2017, με διάφορα πανεπιστήμια σε 20 Ευρωπαϊκές χώρες, όπως η Αγγλία, Δανία, Ισπανία, Ιταλία, Φιλανδία κτλ. Η μετακίνηση φοιτητών γίνεται μόνο μέσω των διμερών συμφωνιών του Τμήματος στο οποίο φοιτούν και η διάρκεια φοίτησης δεν μπορεί να ξεπερνά το ένα ακαδημαϊκό εξάμηνο ανά φοιτητή. Σε ορισμένες περιπτώσεις όμως έπειτα από συνεννόηση του φοιτητή με το

αρμόδιο γραφείο στην χώρα αποστολής ενδέχεται να μπορεί να μείνει επιπλέον χρονικό διάστημα. Ποτέ όμως περισσότερο από 12 μήνες.

Οι σπουδές που θα πραγματοποιήσει ο φοιτητής σε ένα Πανεπιστήμιο του εξωτερικού, αναγνωρίζονται πλήρως από το ΤΕΙ στα πλαίσια του ECTS (European Credit Transfer System – Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφορά Πιστωτικών Μονάδων) και δεν θα χρειαστεί να εξεταστεί σε αντίστοιχα μαθήματα του Τμήματος του, εάν έχει παρακολουθήσει επιτυχώς αντίστοιχα ισοδύναμα μαθήματα στο Πανεπιστήμιο του εξωτερικού. Σχετικά αποφασίζει το Συμβούλιο του Τμήματος ή η Κοσμητεία της Σχολής, πριν αναχωρήσει ο σπουδαστής για το Πανεπιστήμιο του εξωτερικού.

Οι πιστωτικές μονάδες οι οποίες και κατανέμονται από το τμήμα σε κάθε μάθημα, αφορούν στον φόρτο εργασίας του φοιτητή που είναι απαραίτητος για να ολοκληρώσει το δεδομένο μάθημα σε σχέση με το συνολικό φόρτο εργασίας, που χρειάζεται για να συμπληρωθεί ένα ακαδημαϊκό έτος σπουδών / πρακτικής άσκησης. Στην έννοια φόρτος εργασίας περιλαμβάνεται η διδασκαλία, η πρακτική άσκηση, τα σεμινάρια, η εργασία στο σπίτι, τα εργαστήρια, η απασχόληση στη βιβλιοθήκη και οι εξετάσεις ή άλλοι τρόποι αξιολόγησης.

Όλα τα Πανεπιστήμια αποδέχθηκαν ότι ο φόρτος εργασίας ενός φοιτητή για να ολοκληρώσει τις υποχρεώσεις των σπουδών του για ένα εξάμηνο αντιστοιχεί σε 30 ECTS πιστωτικές μονάδες, ή 60 ECTS πιστωτικές μονάδες για ένα Ακαδημαϊκό Έτος. Οι πιστωτικές αυτές μονάδες είναι ακριβώς οι ίδιες με τις πιστωτικές μονάδες των σπουδών στο ΤΕΙ, με τη διαφορά ότι τις πιστωτικές αυτές μονάδες ο φοιτητής θα τις συγκεντρώσει από τα μαθήματα που θα παρακολουθήσει επιτυχώς σε Πανεπιστήμιο του εξωτερικού.

Οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται στους φοιτητές υπό την προϋπόθεση ότι έχουν παρακολουθήσει ή πραγματοποιήσει και εξετασθεί επιτυχώς στα συγκεκριμένα μαθήματα/πτυχιακή εργασία/πρακτική άσκηση. (Βασίλης Τριανταφύλλου, Ενημερωτικό Έντυπο Υποτροφίες για Φοιτητές, [dikseo.teimes.gr](http://www.dikseo.teimes.gr), <http://www.dikseo.teimes.gr/sites/default/files/enimerotiko-entypo.pdf>)

Μετά την επιστροφή από το εξωτερικό οι φοιτητές προσκομίζουν στον ακαδημαϊκό υπεύθυνο πιστοποιητικό αναλυτικής βαθμολογίας, όπου αναγράφεται η βαθμολογία και οι πιστωτικές μονάδες των μαθημάτων στα οποία εξετάστηκαν επιτυχώς, ώστε να γίνει η αντιστοιχία με τα μαθήματα του προγράμματος σπουδών του Πανεπιστημίου μας. Κατόπιν, αφού καταχωρισθούν οι βαθμοί των μαθημάτων στο ηλεκτρονικό σύστημα της Γραμματείας, χορηγείται το πιστοποιητικό αναγνώρισης σπουδών υπογεγραμμένο από τον ακαδημαϊκό υπεύθυνο και τον/την Γραμματέα του τμήματος. Η αναγνώριση των σπουδών γίνεται μέσω της μεταφοράς και αντιστοίχισης των πιστωτικών αυτών μονάδων με μαθήματα του Τμήματός τους, εφόσον οι φοιτητές έχουν εξεταστεί επιτυχώς στο Ίδρυμα υποδοχής. (Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, [interel.uoa.gr](http://www.interel.uoa.gr), 2008-2011, <http://www.interel.uoa.gr/erasmus/sm.html>).

Στο πρόγραμμα μπορούν να συμμετάσχουν φοιτητές οι οποίοι:

-Είναι εγγεγραμμένοι σε πρόγραμμα σπουδών προπτυχιακού, μεταπτυχιακού και διδακτορικού επιπέδου.

-Έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς το πρώτο έτος των ακαδημαϊκών τους σπουδών τους (Απαραίτητη προϋπόθεση για τους φοιτητές των προπτυχιακών κύκλων).

-Είναι υπήκοοι κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, των τριών χωρών του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Ισλανδία, Λιχτενστάιν & Νορβηγία) ή της Τουρκίας.

- Να έχουν καλή γνώση της αγγλικής γλώσσας ή να έχουν επαρκή γνώση τη γλώσσας στην οποία παραδίδονται τα μαθήματα που πρόκειται να παρακολουθήσουν στη χώρα υποδοχής.

Οι υποτροφίες Erasmus+ αποτελούν συμβολή στην κάλυψη των πρόσθετων δαπανών που συνεπάγονται οι σπουδές και η παραμονή στο εξωτερικό και όχι κάλυψη των παγίων δαπανών του σπουδαστή (αυτές στις οποίες υποβάλλεται κατά την διάρκεια των σπουδών του στην Ελλάδα).

Το ύψος των υποτροφιών Erasmus+ διαφοροποιείται αναλόγως τη χώρα υποδοχής και καθορίζεται κάθε φορά απ' την Εθνική Μονάδα του

Προγράμματος (IKY).

Η χορήγηση της χρηματοδότησης για σπουδές Erasmus υπολογίζεται βάσει του πίνακα χρηματοδότησης για Σπουδές Erasmus ανά χώρα υποδοχής και πραγματοποιείται σε 2 φάσεις:

1)80%: εντός 45 ημερών από την υπογραφή της Σύμβασης και εφόσον έχει κατατεθεί το ποσό της χρηματοδότησης από την Εθνική Μονάδα/IKY στο Γραφείο Διεθνών Σχέσεων

2)20%: με την επιστροφή του φοιτητή και αφού προσκομίσει τα έγγραφα που προβλέπονται μετά την επιστροφή (Βεβαίωση παραμονής, διαδικτυακό τεστ αξιολόγησης γλωσσικών δεξιοτήτων, ηλεκτρονική συμπλήρωση Έκθεσης Σπουδών και Transcript of Records). (Erasmus+, Erasmus.duth.gr, <http://erasmus.duth.gr/node/8> και http://erasmus.duth.gr/sites/default/files/epixorigisi_fititon_gia_spoudes_2014-2015.pdf).

Το ποσό της μηνιαίας επιχορήγησης του φοιτητή που μετακινείται στο εξωτερικό για σπουδές καθορίζεται ανάλογα με τη χώρα υποδοχής ως εξής:

Ομάδα 1 Χώρες με υψηλό κόστος διαβίωσης	Αυστρία, Δανία, Φιλανδία, Γαλλία, Ιρλανδία, Ιταλία, Λιχτενστάιν, Νορβηγία, Αγγλία, Σουηδία,	500
Ομάδα 2 Χώρες με μεσαίο κόστος διαβίωσης	Βέλγιο, Κροατία, Τσεχία, Κύπρος, Γερμανία, Ισλανδία, Λουξεμβούργο, Ολλανδία, Πορτογαλία, Σλοβενία, Ισπανία, Τουρκία	450
Ομάδα 3 Χώρες με χαμηλό κόστος διαβίωσης	Βουλγαρία, Εσθονία, Ουγγαρία, Λετονία, Λιθουανία, Μάλτα, Πολωνία, Ρουμανία, Σλοβακία, ΠΓΔΜ	400

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: Ύψος υποτροφίας Erasmus για σπουδές για το ακαδ. Έτος 2015-16. (ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας 2016-17)

1.5 ΣΥΧΝΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ERASMUS

- **Ποιες είναι οι προϋποθέσεις για να κάνει κανείς Erasmus;**

Για να πραγματοποιήσει κάποιος πρακτική άσκηση με το πρόγραμμα Erasmus θα πρέπει να έχει καλή ακαδημαϊκή επίδοση και να γνωρίζει πολύ καλά την αγγλική γλώσσα (σε περίπτωση επιλογής χώρας όπως η Γαλλία και η Ισπανία απαραίτητη προϋπόθεση είναι και η γνώση της χώρας υποδοχής).

- **Πως θα βρω διαμονή;**

Οι σπουδαστές που πραγματοποιούν Erasmus με σκοπό την πρακτική άσκηση συνήθως βρίσκουν μόνοι τους το μέρος στο οποίο θα μένουν. Η έρευνα για την διαμονή συνήθως ξεκινά 3-4 βδομάδες πριν την αναχώρηση του σπουδαστή για ανεύρεση διαθέσιμων δωματίων σε διάφορες εστίες στην χώρα υποδοχής οι οποίες κατά κύριο λόγο φιλοξενούν τέτοιου είδους σπουδαστές. Δεν είναι όμως λίγες οι περιπτώσεις επιχειρήσεων οι οποίες βοηθούν τους σπουδαστές να βρουν διαμονή ή που τους παρέχουν.

- **Πως πληρώνομαι στο Erasmus;**

Οι χώρες υποδοχής χωρίζονται σε 3 κατηγορίες: Υψηλού – Μεσαίου – Χαμηλού βιοτικού επιπέδου και με βάση αυτά τα κριτήρια υπάρχει ένα συγκεκριμένο ποσό το οποίο προσφέρει το πρόγραμμα στον σπουδαστή για την κάλυψη ενός μέρους των μηνιαίων εξόδων του σπουδαστή. Πολλές επιχειρήσεις δεν προσφέρουν επιπλέον μισθό στους σπουδαστές, υπάρχουν όμως και κάποιες οι οποίες αμείβουν τους φοιτητές με τον ίδιο μισθό που πληρώνονται οι κανονικοί υπάλληλοι. Στον παρακάτω πίνακα βλέπουμε το ύψος των υποτροφιών που θα λάβει μηνιαία κάθε σπουδαστής ανάλογα με την χώρα που θα επιλέξει να επισκεφθεί, για το ακαδημαϊκό έτος 2016-2017.

Ομάδα 1 Χώρες με υψηλό κόστος διαβίωσης	Αυστρία, Δανία, Φιλανδία, Γαλλία, Ιρλανδία, Ιταλία, Λιχτενστάιν, Νορβηγία, Σουηδία, Αγγλία	600
Ομάδα 2 Χώρες με μεσαίο κόστος διαβίωσης	Βέλγιο, Κροατία, Τσεχία, Κύπρος, Γερμανία, Ισλανδία, Λουξεμβούργο, Ολλανδία, Πορτογαλία, Σλοβενία, Ισπανία, Τουρκία	550
Ομάδα 3 Χώρες με χαμηλό κόστος διαβίωσης	Βουλγαρία, Εσθονία, Ουγγαρία, Λετονία, Λιθουανία, Μάλτα, Πολωνία, Ρουμανία, Σλοβακία, ΠΓΔΜ	500

Πίνακας 2: Ύψος υποτροφίας Erasmus για πρακτική άσκηση για το ακαδ. Έτος 2016-2017

(Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, 2008)

1.5.1 ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Οι σπουδαστές για να συμμετέχουν στο πρόγραμμα θα πρέπει:

- Να είναι εγγεγραμμένοι σε ένα από τα τμήματα ΤΕΙ/Πανεπιστημίου.
- Να είναι υπήκοοι της χώρας μας ή μιας από τις συμμετέχουσες χώρες ή να είναι μόνιμοι κάτοικοι σε κάποια από αυτές.
- Να έχουν αποκτήσει επαρκεί γνώση της αγγλικής γλώσσας ή της γλώσσας της χώρας υποδοχής.
- Να έχουν υποβάλει αίτηση κατά την διάρκεια του τελευταίου έτους των σπουδών τους.
- Η επιλογή και η υπογραφή του Learning Agreement for Placement να έχει ολοκληρωθεί όσο διατηρούν την φοιτητική τους ιδιότητα.

- Να έχουν ολοκληρώσει τη φοίτηση τους στα δυο πρώτα εξάμηνα σπουδών τους και να έχουν περάσει επιτυχώς το 70% των μαθημάτων των προηγούμενων ετών κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης του.
- Ο μέσος όρος της αναλυτικής τους βαθμολογίας δεν θα πρέπει να είναι μικρότερος του 6,5.
- Προτεραιότητα δίνετε σε φοιτητές οι οποίοι βρίσκονται στο τελευταίο έτος των σπουδών τους κατά την ημερομηνία αίτησης.
(Τμήμα Δημοσίων και Διεθνών σχέσεων, ΤΕΙ Σερρών,
www.teicm.gr/dsxeseon/drastiriotites.html).

Εικόνα 3: Φοιτητές Erasmus σε κάποια χώρα της Ευρώπης

1.6 ΠΟΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΔΕΚΤΕΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ

Α) Ίδρυμα Ανώτατης Εκπαίδευσης που έχει λάβει τον Πανεπιστημιακό Χάρτη Erasmus (ECHE) ή

Β) Δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας που δραστηριοποιείται στην αγορά εργασίας ή στους τομείς της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και της νεολαίας π.χ.

- Δημόσια ή ιδιωτική, μικρή – μεσαία ή μεγάλη επιχείρηση
- Δημόσιος φορέας τοπικού, περιφερειακού ή εθνικού επιπέδου
- Κοινωνικός εταίρος ή άλλος εκπρόσωπος του εργασιακού χώρου, συμπεριλαμβανομένων εμπορικών επιμελητηρίων, επαγγελματικών/βιοτεχνικών ενώσεων και συνδικαλιστικών οργανώσεων
- Ερευνητικό ινστιτούτο
- Ίδρυμα
- Σχολείο / ινστιτούτο / εκπαιδευτικό κέντρο (οποιασδήποτε βαθμίδας, από την προσχολική έως τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, συμπεριλαμβανομένων κέντρων επαγγελματικής εκπαίδευσης και εκπαίδευσης ενηλίκων)
- Μη κερδοσκοπικός οργανισμός, ένωση, ΜΚΟ
- Φορέας που παρέχει υπηρεσίες επαγγελματικής καθοδήγησης, συμβουλευτικής και πληροφόρησης

1.7 Erasmus και οικονομική κρίση

Στην Ευρώπη της κρίσης κάποια πράγματα δεν αλλάζουν. Εν έτη 2016 και με την οικονομική κρίση να μαστίζει τις περισσότερες οικογένειες και επιχειρήσεις η Ευρωπαϊκή Ένωση συνεχίζει να δίνει την δυνατότητα σε εκείνους που το θέλουν πραγματικά να ζήσουν και να εργαστούν στο εξωτερικό για αρκετά μεγάλο χρονικό διάστημα. Τους δίνει την δυνατότητα

να αποκτήσουν εργασιακή εμπειρία σε ένα ξένο περιβάλλον και να εφαρμόσουν όλα όσα έμαθαν στις σπουδές τους.

Οι νέοι μαθαίνουν πως είναι να εργάζονται σε μια πολυεθνική ομάδα και αρχίζουν να κατανοούν τις πολιτισμικές διαφορές μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών. Θα μπορούσαμε να πούμε πως αρχίζουν να έχουν έναν διαφορετικό τρόπο σκέψης. Τα ποσά τα οποία παρέχονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση για το πρόγραμμα είναι πολύ υψηλά και χρόνο με τον χρόνο αυξάνονται ακόμα περισσότερο. Η οικονομική κρίση δεν επηρέασε σε μεγάλο βαθμό το πρόγραμμα το οποίο συνεχίζει ακάθεκτο το έργο του.

Την περίοδο 2007 – 2013 η Ευρωπαϊκή Ένωση διέθεσε 3,1 δις. Ευρώ για το πρόγραμμα. Το 2011-2012 ο συνολικός προϋπολογισμός του ανήλθε σε 494 εκατομμύρια ευρώ, εκ των οποίων τα 473 εκατ. Ευρώ χρησιμοποιήθηκαν για την υποστήριξη της κινητικότητας φοιτητών και προσωπικού (European Commission, Οκτώβριος 2015, http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-647_el.htm). Η Ελλάδα για παράδειγμα το 2012 έλαβε για πρακτική άσκηση μέσω των προγραμμάτων Erasmus και επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης Leonardo da Vinci το ποσό των 2.111.000 ευρώ. Μάλιστα η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει τη διεύρυνση του προγράμματος Erasmus την περίοδο 2014-2020.

Με βάση την πρόταση αυτή, 700.000 νέοι θα μπορούν να κάνουν πρακτική άσκηση σε εταιρείες στο εξωτερικό, αριθμός αυξημένος σε σύγκριση με τους 600.000 νέους την περίοδο 2007-2013. (Λακάσας Απόστολος, [kathimerini.gr](http://www.kathimerini.gr), Ιούλιος 2012, <http://www.kathimerini.gr/822408/article/epikairothta/ellada/to-programma-erasmus-kindyneyei>).

1.7.1 Πώς κατανέμονται κονδύλια του ERASMUS σε εθνικό επίπεδο;

Ο προϋπολογισμός του προγράμματος Erasmus διαιρείται μεταξύ των χωρών που συμμετέχουν με βάση τους ακόλουθους παράγοντες:

1. **Πληθυσμός:** αριθμός φοιτητών, πτυχιούχων και καθηγητών σε ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης [επίπεδο 5-6 της διεθνούς εθνικής τυποποιημένης ταξινόμησης της εκπαίδευσης, ISCED (=International Standard Classification of Education/ Διεθνής Πρότυπη Ταξινόμηση της Εκπαίδευσης)]. Τα σχετικά στοιχεία παρέχονται από την Eurostat.
2. **Κόστος ζωής και απόσταση μεταξύ πρωτευουσών:** Χρησιμοποιούνται ως διορθωτικοί συντελεστές και εφαρμόζονται στον πληθυσμιακό παράγοντα.
3. **Δείκτης προηγούμενων επιδόσεων:** Υπολογίζεται με βάση τον αριθμό των διδασκόντων και φοιτητών που έκαναν χρήση του Erasmus στο παρελθόν (σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα διαθέσιμα στοιχεία). (European Commission, Οκτώβριος 2015, http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-647_el.htm).

Κεφάλαιο 2

2 Η Ελλάδα ως φορέας υποδοχής και αποστολής φοιτητών Erasmus +

Το 2014, το ERASMUS αναβαθμίζεται στο πρόγραμμα - ομπρέλα ERASMUS+ 2014 - 2020, που στηρίζει την προώθηση της στρατηγικής της ΕΕ για τη δεκαετία 2010 - 2020 (Ευρώπη 2020) για «μια έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς οικονομία» με «υψηλά επίπεδα απασχόλησης, παραγωγικότητας και κοινωνικής συνοχής» μέσα από την επίτευξη των επιμέρους στόχων στην «απασχόληση, την καινοτομία, την εκπαίδευση, την κοινωνική ένταξη και το κλίμα/την Ενέργεια». Οι στόχοι του προγράμματος αναφέρονται πλέον σε οικονομικά μεγέθη (ανάπτυξη, επιχειρηματικότητα, ανταγωνιστικότητα), κοινωνικά προβλήματα

(ανεργία, κοινωνικός αποκλεισμός, «βίαιη ριζοσπαστικοποίηση») και στην ενσωμάτωση των νέων μέσα από την υποστήριξη «της συμμετοχής τους στη δημοκρατική ζωή στην Ευρώπη» (Erasmus+ Programme Guide, Version 1, 2017, http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/sites/erasmusplus/files/files/resources/erasmus-plus-programme-guide_en.pdf). Ενθαρρύνονται και υποστηρίζονται στοχευόμενες μεταρρυθμίσεις σε εκπαιδευτικά προγράμματα, προγράμματα κατάρτισης αλλά και σε πολιτικές που αφορούν στη νεολαία.

Περίπου 12.000 Έλληνες εξασφάλισαν το 2014 μία θέση για να σπουδάσουν σε ένα ευρωπαϊκό πανεπιστήμιο μέσα από το Erasmus+. Σύμφωνα με έρευνα που έχει πραγματοποιήσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ένας φοιτητής που έχει συμμετοχή σε πρόγραμμα του Erasmus+ βελτιώνει τις πιθανότητες να εξασφαλίσει διοικητικές θέσεις υψηλής ποιότητας.

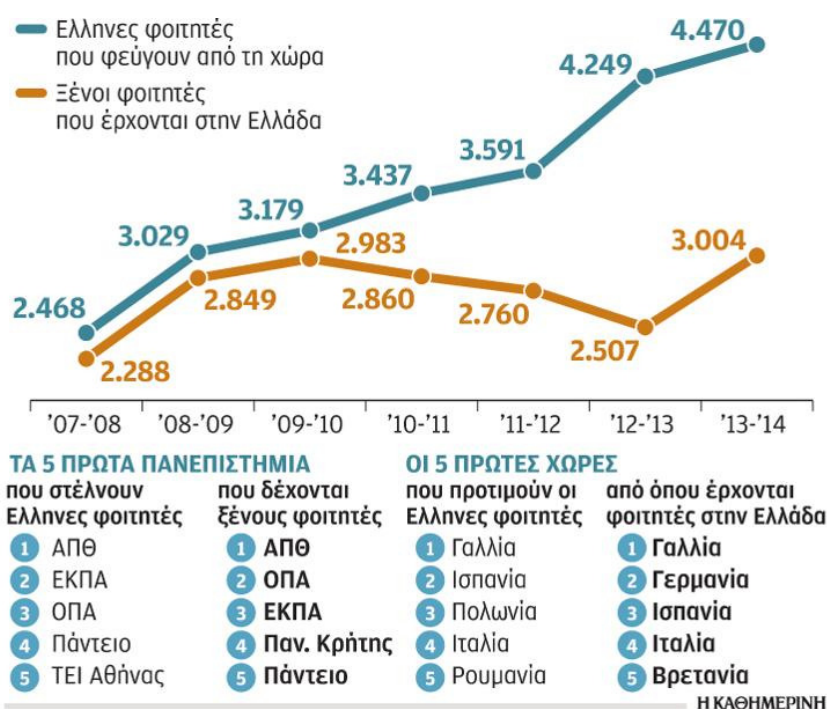
Ειδικότερα, το 2014 στο πλαίσιο του Erasmus+ σχεδόν 12.000 άτομα είχαν την ευκαιρία να σπουδάσουν, να εκπαιδευτούν ή να προσφέρουν εθελοντική εργασία στο εξωτερικό. Και η τάση είναι αυξητική. Συγκεκριμένα, 4.470 Έλληνες φοιτητές μετείχαν στο Erasmus+, με τους περισσότερους από το ΑΠΘ και το Πανεπιστήμιο Αθηνών (τα δύο μεγαλύτερα ιδρύματα της χώρας) και κατόπιν από το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών (πρώην ΑΣΟΕΕ), το Πάντειο Πανεπιστήμιο και το ΤΕΙ Αθηνών.

Εκτός από αποστολέας όμως η Ελλάδα είναι και φορέας υποδοχής φοιτητών καθώς σύμφωνα με την επιτροπή παρατηρείτε αυξητική τάση για τους φοιτητές από τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια που επιλέγουν να επισκεφτούν την Ελλάδα. Το ΑΠΘ δέχεται τους περισσότερους και ακολουθούν τα ΟΠΑ, Αθηνών, Κρήτης και το Πάντειο. Οι φοιτητές που επιλέγουν την χώρα μας είναι κατά κύριο λόγο Γάλλοι, Γερμανοί, Ισπανοί, Ιταλοί και Βρετανοί, ενισχύοντας την άποψη ότι οι Ευρωπαίοι 20χρονοι θέλουν να ζήσουν όχι μόνο την εμπειρία ενός ελληνικού ΑΕΙ αλλά και των διακοπών στην Ελλάδα.

Ευρύτερα, το 2013-14 κατεγράφη ρεκόρ συμμετοχής σπουδαστών (272.000) και προσωπικού (57.000) στο Erasmus+ σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος. Η Ισπανία, η Γερμανία και η Γαλλία εξακολούθησαν να αποτελούν τους τρεις δημοφιλέστερους προορισμούς στην Ευρώπη. Στο πλαίσιο του νέου προγράμματος,

το 2016 θα διατεθούν 13 εκατομμύρια ευρώ για τη χρηματοδότηση σχεδίων που αφορούν την αντιμετώπιση ζητημάτων όπως η κοινωνική ένταξη των μειονοτήτων και των μεταναστών και λοιπών κατώτερων κοινωνικών ομάδων. Το επταετές πρόγραμμα (2014-2020) έχει προϋπολογισμό 14,7 δισεκατομμύρια ευρώ, σημειώνοντας αύξηση κατά 40% σε σχέση με τα προηγούμενα επίπεδα δαπανών. (Απόστολος Λακάσας, kathimerini.gr, Ιανουάριος 2016, <http://www.kathimerini.gr/847281/article/epikairothta/ellada/symmetoxh-sto-erasmus-me-stoxo-th-metanasteysh>).

Στον παρακάτω πίνακα γίνεται αναφορά στις 5 πρώτες σχολές που έγιναν αποστολείς και δέκτες φοιτητών μέσω του προγράμματος Erasmus +, των 5 πρώτων χωρών που επέλεξαν οι Έλληνες φοιτητές να επισκεφθούν, καθώς και των 5 πρώτων χωρών που επισκέφθηκαν την Ελλάδα από το 2007 έως και το 2014.

Εικόνα 4: Χώρες και Πανεπιστήμια αποστολής και υποδοχής σπουδαστών με το πρόγραμμα Erasmus + (2007-2014)

2.1 ΤΕΙ Μεσολογγίου και πρακτική Erasmus

Το ΤΕΙ Μεσολογγίου στα πλαίσια της αποστολής του και στα πλαίσια του προγράμματος Erasmus LLP το οποίο εντάσσεται στο γενικότερο πρόγραμμα Lifelong Learning ή Δια Βίου Μάθησης σε συνεργασία με το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ) προσφέρει στους σπουδαστές του ευκαιρίες για:

- Να πραγματοποιήσουν εφόσον το επιθυμούν την πρακτική τους άσκηση σε έναν φορέα του εξωτερικού.
- Να αποκτήσουν προσόντα, εμπειρίες και σύγχρονες γνώσεις σε άλλες Ευρωπαϊκές επιχειρήσεις.
- Μια σταδιοδρομία υψηλών προδιαγραφών και με Ευρωπαϊκό μέλλον.
- Να διευρύνουν τους ορίζοντες στη ζωή τους.

Το Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα του Μεσολογγίου προσφέρει εδώ και πολλά χρόνια την δυνατότητα στους φοιτητές του να πραγματοποιήσουν είτε μαθήματα είτε πρακτική άσκηση στο εξωτερικό μέσω του προγράμματος Erasmus. Όντας όμως ένα ίσως «παραγκωνισμένο», κατά την άποψη μου αδίκως, ίδρυμα δεν ήταν λίγοι οι σπουδαστές οι οποίοι θεώρησαν πως με την παρακολούθηση του προγράμματος θα λάβουν περισσότερες γνώσεις και θα τους βοηθήσει στην μετέπειτα καριέρα τους. Οι επιλογές των φοιτητών που επιθυμούν να πραγματοποιήσουν μαθήματα στο εξωτερικό είναι περιορισμένες καθώς το ΤΕΙ δεν συνεργάζεται με πολλά Πανεπιστήμια του εξωτερικού. Δίνει όμως την δυνατότητα πρακτικής άσκησης σε οποιαδήποτε χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιθυμεί ο σπουδαστής και δεν υπάρχει περιορισμός στην επιχείρηση, αρκεί να πληροί της προδιαγραφές που ορίζονται από το πρόγραμμα.

Όπως είπαμε και στην εισαγωγή της παρούσας εργασίας για το πρόγραμμα δεν υπάρχουν αναφορές σε βιβλία παρά μόνο σε διαδικτυακούς ιστότοπους και φυλλάδια στα γραφεία δημοσίων σχέσεων κάθε σχολής. Για τον λόγο αυτό για να κατανοήσουμε καλύτερα τους λόγους για τους οποίους οι φοιτητές του ΤΕΙ Μεσολογγίου οδηγήθηκαν στην απόφαση να δηλώσουν συμμετοχή στο πρόγραμμα δημιούργησα ένα ερωτηματολόγιο το οποίο απευθυνόταν μόνο σε φοιτητές του ΤΕΙ Μεσολογγίου οι οποίοι έχουν πραγματοποιήσει το πρόγραμμα στο παρελθόν.

Το ερωτηματολόγιο δημοσιεύθηκε για διάστημα 20-30 ημερών σε ένα site κοινωνικής δικτύωσης“Facebook” σε τρεις ομάδες που έχουν δημιουργηθεί από φοιτητές του ΤΕΙ. Οι ομάδες αυτές είναι: 1) Διοίκηση Επιχειρήσεων Μεσολογίου (και πρώην ΕΠΔΟ, ΔΙΚΣΕΟ),2) ΤΕΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ (Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων) και 3) ΤΕΙ Μεσολογίου. Στις δυο πρώτες ομάδες είναι μέλη φοιτητές από τα τμήματα ΕΠΔΟ και ΔΙΚΣΕΟ, ενώ στην Τρίτη ομάδα είναι μέλη φοιτητές από όλες τις σχολές του ΤΕΙ Μεσολογίου. Απαντήθηκε συνολικά από 38 σπουδαστές διαφόρων τμημάτων του ΤΕΙ. Οι ερωτήσεις στις οποίες κλήθηκαν να απαντήσουν οι φοιτητές ήταν οι παρακάτω:

1. Τμήμα προέλευσης
2. Είστε ακόμα φοιτητής στο ΤΕΙ Μεσολογίου;
3. Διάρκεια πρακτικής άσκησης με το πρόγραμμα Erasmus
4. Ποσό υποτροφίας που εισπράξατε
5. Λόγοι για τους οποίους πραγματοποιήθηκε το πρόγραμμα
6. Σε τι σας βοήθησε;
7. Αποκτήσατε επιπλέον επαγγελματικές γνώσεις;
8. Βλέπεις επιστροφής στην χώρα υποδοχής μετά το Erasmus
9. Σύγκριση της χώρας μας με την χώρα υποδοχής
10. Πόσο σας βοήθησαν οι γνώσεις που λάβατε από το ΤΕΙ Μεσολογίου στην πρακτική σας άσκηση;
11. Το πρόγραμμα σας βοήθησε να λάβετε επιπλέον γνώσεις πάνω στον τομέα σπουδών σας;
12. Πόσο σας βοήθησε το αρμόδιο γραφείο συντονισμού του ΤΕΙ Μεσολογίου πριν και κατά την διάρκεια του προγράμματος;

Αναλύοντας τις απαντήσεις των σπουδαστών είδαμε τα παρακάτω:

Αρχικά οι περισσότεροι φοιτητές που πραγματοποίησαν το πρόγραμμα ήταν από τα τμήματα 1.ΔΙΚΣΕΟ, 2. ΕΠΔΟ και 3. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ενώ μόλις 4 άτομα στο σύνολο ήταν από το τμήμα (1) Ιχθυοκαλλιέργειες και (3) ΘΕΚΑ. Έπειτα από τα 38 άτομα που απάντησαν τα 6 έχουν τελειώσει την σχολή τους. Η διάρκεια πρακτικής ως επί το πλείστον είχε διάρκεια 6 μήνες, λίγοι ήταν αυτοί (8 άτομα) οι οποίοι πραγματοποίησαν πρακτική άσκηση μικρότερη των 6 μηνών, ενώ κανένας από τους ερωτηθέντες δεν έμεινε περισσότερο από 6 μήνες.

Το ύψος της υποτροφίας για 17 από του ερωτηθέντες ήταν μεταξύ 500 – 600 ευρώ, για 10 άτομα ήταν μεγαλύτερο από 600 ευρώ για 8 άτομα ήταν λιγότερο από 400 ευρώ ενώ υπήρχαν και 3 οι οποίοι δήλωσαν πως δεν θυμούνται το ακριβές ποσό υποτροφίας. Η επόμενη ερώτηση έχει να κάνει με τους λόγους που οδήγησαν στην πραγματοποίηση του προγράμματος, οι απαντήσεις δεν ήταν και πολύ διαφορετικές καθώς το μεγαλύτερο ποσοστό, 14 άτομα, δήλωσαν πως πραγματοποίησαν το πρόγραμμα για λόγους περιέργειας για την ζωή εκτός Ελλάδος. 10 άτομα δήλωσαν πως ήθελαν να αποκτήσουν περισσότερες γνώσεις, 6 άτομα δήλωσαν πως είχαν συγκεκριμένα σχέδια για μετέπειτα καριέρα στην χώρα υποδοχής, ενώ 2 άτομα δήλωσαν πως είχαν φίλους που έμεναν στην συγκεκριμένη χώρα.

Στην 6^η ερώτηση και κατά πόσο βοηθήθηκαν από το πρόγραμμα, συμπεραίνουμε πως βοηθήθηκαν αρκετά αφού 18 απάντησαν πως μετά το πρόγραμμα απέκτησαν νέες ιδέες και ανοίχτηκαν νέοι ορίζοντες γι' αυτούς. 14 είπαν πως μέσω του προγράμματος έμαθαν νέα πράγματα, 4 άτομα έμειναν και εργάζονται ακόμα στην επιχείρηση που επέλεξαν ενώ 2 άτομα είπαν πως το πρόγραμμα δεν τους βοήθησε σε τίποτα.

Έπειτα όσον αφορά τις γνώσεις τις οποίες έλαβαν η πλειοψηφία απάντησε πως έλαβε αρκετές επιπλέον γνώσεις ενώ 6 άτομα δήλωσαν πως οι γνώσεις που απέκτησαν χαρακτηρίζονται μέτριες.

Στην επόμενη ερώτηση για το αν σκοπεύουν να επιστρέψουν στην χώρα υποδοχής του προγράμματος 15 είπαν πως σίγουρα θα επιστρέψουν στο μέλλον, 10 απάντησαν πως ίσως και να επιστρέψουν, 7 έχουν ήδη επιστρέψει ενώ 6 είπαν πως δεν σκοπεύουν εν επιστρέψουν.

Η επόμενη ερώτηση έχει να κάνει με την σύγκριση της χώρας αποστολής (Ελλάδα) με την χώρα υποδοχής. Ο σπουδαστής ήταν ελεύθερος να γράψει ότι θέλει. Οι απαντήσεις που δόθηκαν ήταν όλες περίπου το ίδιο με τους 29 από τους συνολικά 38 ερωτηθέντες να υποστηρίζουν πως η χώρα υποδοχής ήταν σαφώς καλύτερη από την χώρα αποστολής ενώ οι υπόλοιποι 9 υποστήριξαν πως δεν ένιωσαν τεράστια διαφορά ανάμεσα στις δυο χώρες.

Έπειτα όσον αφορά το πόσο τους βοήθησαν οι γνώσεις που αποκόμισαν από το ΤΕΙ Μεσολογγίου πριν φύγουν για το εξωτερικό οι 13 είπαν πως τους βοήθησαν

πολύ, 4 πάρα πολύ, 16 σχεδόν καθόλου ενώ 4 άτομα είπαν πως δεν τους βοήθησαν καθόλου.

Στην επόμενη ερώτηση οι φοιτητές κλήθηκαν να απαντήσουν στο εάν έλαβαν επιπλέον γνώσεις κατά την διάρκεια του προγράμματος σχετικές με τον τομέα σπουδών τους. Οι 30 είπαν ότι έλαβαν πολλές επιπλέον γνώσεις, οι 5 είπαν πως γνώριζαν ήδη τα περισσότερα από εκείνα που τους δίδαξαν στο πρόγραμμα ενώ υπήρξαν και 3 οι οποίοι δήλωσαν πως δεν έμαθαν τίποτα περισσότερο.

Τέλος στην τελευταία ερώτηση η οποία αφορά την βοήθεια που πρόσφερε το αρμόδιο τμήμα συντονισμού της σχολής κάθε φοιτητή, 32 σπουδαστές απάντησαν πως το τμήμα τους βοήθησε πάρα πολύ, 6 απάντησαν πως τους βοήθησε αρκετά ενώ υπήρξαν και 2 σπουδαστές που απάντησαν πως το τμήμα συντονισμού τους βοήθησε λίγο.

Θα μπορούσαμε έτσι να συμπεράνουμε πως το ΤΕΙ Μεσολογγίου δημιουργεί ανάμεικτα εκπαιδευτικά «συναισθήματα» καθώς υπάρχουν εκείνοι που έχουν βοηθηθεί υπάρχουν όμως και εκείνοι που ισχυρίζονται το αντίθετο. Σε κάθε περίπτωση το ΤΕΙ δίνει ίσες ευκαιρίες σε όλους και προσπαθεί σε κάθε περίπτωση να διευρύνει τους ορίζοντες του κάθε φοιτητή. Φροντίζει να είναι δίπλα του και να τον στηρίζει ανά πάσα ώρα και στιγμή εκείνος το χρειαστεί. Πολλές φορές για την σωστή ενημέρωση των σπουδαστών διοργανώθηκαν από το ΤΕΙ διάφορες ημερήσιες ημερίδες με στόχο την πληροφόρηση των φοιτητών γύρω από το πρόγραμμα.

The poster is titled 'T.E.I. ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ' and 'Τμήμα Δημοσίων & Διεθνών Σχέσεων'. It features logos for the European Union, ERASMUS, and Leonardo da Vinci. The main heading is 'Πρόσκληση'. The text invites a seminar on Wednesday, 5/12/2006 at 10:00 p.m. at the amphitheater, with topics including mobility, presentation of final results, and practical exercises.

T.E.I. ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ
Τμήμα Δημοσίων & Διεθνών Σχέσεων

Πρόσκληση

Σας προσκαλούμε την Τρίτη 5/12/2006 και ώρα 10:00 π.μ. σε ημερίδα που θα πραγματοποιήσει το Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου στο αμφιθέατρο με θέματα:

- ♦ Κινητικότητα Εκπαιδευτικών και Σπουδαστών στα Πλαίσια του Ευρωπαϊκού Προγράμματος SOCRATES ERASMUS
- ♦ Παρουσίαση των Τελευταίων Εξελίξεων σχετικά με το ECTS και το Diploma Supplement
- ♦ Πρακτική Άσκηση με το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Leonardo da Vinci

Εικόνα 5 Πρόσκληση ημερίδας για την ενημέρωση σχετικά με το πρόγραμμα SocratesErasmus στο ΤΕΙ Μεσολογγίου

Όπως και να το δούμε μπορεί στον παρόν να νομίζουμε πως οι γνώσεις που αποκομίσαμε από το πρόγραμμα να μην είναι και τόσο σημαντικές, μακροπρόθεσμα όμως θα καταλάβουμε ότι και μόνο η εμπειρία σε μια χώρα του εξωτερικού όποια και αν είναι αυτή μόνο καλό μπορεί να μας κάνει, καθώς γυρνάμε πίσω γεμάτοι εμπειρίες και νέες εικόνες οι οποίες θα μας βοηθήσουν να κατανοήσουμε τα πράγματα λίγο διαφορετικά.

2.1.1 Συμπεράσματα έρευνας

Εξετάζοντας τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου θα μπορούσαμε να υποθέσουμε ότι ίσως είναι πιο εύκολο για σπουδαστές οικονομικών σχολών να βρουν φορέα εργασίας στο εξωτερικό γι' αυτό και παίρνουν πιο εύκολα την απόφαση της συμμετοχής στο πρόγραμμα. Στη συνέχεια το γεγονός ότι μόνο 6 από τους 38 έχουν τελειώσει την σχολή ίσως δηλώνει πως η επιλογή του προγράμματος μπορεί να μην ήταν και τόσο διαδεδομένη πριν κάποια χρόνια καθώς οι διαδικασίες αποστολής έχουν βελτιωθεί. Οι αρμόδιοι είναι πιο ενημερωμένοι και ικανοί να απαντούν σε οποιοδήποτε ερώτημα των φοιτητών.

Έπειτα βλέπουμε ότι οι σπουδαστές επιλέγουν να μετακινηθούν σε χώρες που προσφέρονται ικανοποιητικά χρηματικά ποσά. Θα μπορούσαμε να συμπεράνουμε έτσι ότι πολλές φορές κριτήρια επιλογής μιας χώρας είναι το γεγονός ότι ο σπουδαστής υπό άλλες συνθήκες δεν έχει την οικονομική δυνατότητα μετακίνησης.

Το Erasmus είναι ένα πρόγραμμα μοναδικό. Παρέχει σε όλους τους συμμετέχοντες εμπειρίες ζωής. Πέρα από το γεγονός ότι δίνει την δυνατότητα μετακίνησης από την χώρα διαμονής σε μια διαφορετική χώρα, βοηθά στην απόκτηση γνώσεων, εκμάθηση νέων πραγμάτων καθώς και διερεύνηση των οριζόντων.

Το γεγονός ότι πολλοί σπουδαστές δήλωσαν πως η χώρα υποδοχής ήταν καλύτερη από την Ελλάδα είναι αναμενόμενο καθώς είναι μια

διαφορετική εμπειρία την οποία είδαν θετικά από την αρχή και ανυπομονούσαν για την μετακίνηση τους αυτή. Για τον λόγο αυτό δηλώνουν πρόθυμοι να επιστρέψουν κάποια στιγμή στο μέλλον στην χώρα που πραγματοποίησαν το πρόγραμμα.

Στη συνέχεια το γεγονός ότι οι γνώσεις που είχαν λάβει οι φοιτητές πριν την αναχώρηση τους από το ΤΕΙ Μεσολογγίου ήταν ελλιπείς δεν δηλώνει αυτόματα ότι ευθύνεται το ΤΕΙ ή η σχολή, καθώς μην ξεχνάμε ότι δεν είναι λίγοι εκείνοι οι φοιτητές που δεν δίνουν πάντα τον καλύτερο τους εαυτό κατά την διάρκεια των σπουδών τους και συμβιβάζονται με τα μέτρια αποτελέσματα.

Φτάνοντας στο τέλος του ερωτηματολογίου και έχοντας συναναστραφεί με σπουδαστές που έχουν λάβει μέρος στο πρόγραμμα μπορώ να πω με σιγουριά ότι το όλοι οι συμμετάσχοντες, ακόμα και αυτοί που δεν πέρασαν καλά, έχουν λάβει επιπλέον γνώσεις, έχουν δει καινούργια πράγματα, έχουν αποκτήσει νέες εμπειρίες, είτε καλές είτε κακές, όλα αυτά τους βοηθούν στην μετέπειτα πορεία τους. Έμαθαν να βλέπουν τα πράγματα διαφορετικά θα μπορούσαμε να πούμε ίσως και πιο ώριμα. Οι αρμόδιοι υπάλληλοι ήταν εκεί για να τους βοηθήσουν σε ότι χρειαζόντουσαν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Όσο και να θέλουν να το αρνούνται κάποιοι το Erasmus ήταν μια εμπειρία που σίγουρα θα ήθελαν να επαναλάβουν.

2.2 Αξίζει τελικά να πραγματοποιήσω πρακτική με το Erasmus?

Τελικά ΝΑΙ το Erasmus αξίζει τον κόπο. Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι χρόνο με τον χρόνο αυξάνεται όλο και περισσότερο το ποσοστό των φοιτητών που μετακινείται σε διάφορες πόλεις της Ευρώπης. Στην αρχή όλοι αντιμετωπίζουν κάποιες μικρές δυσκολίες, μετά από λίγες μέρες όμως όλα φτιάχνουν. Όπως έχει αναφερθεί και σε αρκετά σημεία της παρούσας εργασίας όσοι πραγματοποιούν το πρόγραμμα γνωρίζουν νέους ανθρώπους, αποκτούν νέες αξιολογικές εμπειρίες σε θέματα εκπαίδευσης και του κοινωνικού περιγύρου, γνωρίζουν τον πολιτισμό της χώρας που τους φιλοξενεί, τον τρόπο ζωής των κατοίκων της και την φιλοσοφία της.

Όσοι σπουδαστές του ΤΕΙ Μεσολογγίου είχαν την ευκαιρία να αποκτήσουν μια τέτοια εμπειρία δεν κρύβουν τον ενθουσιασμό τους και γίνεται αντιληπτή η αλλαγή που έχει συντελεστεί στα άτομα αυτά. Επιστρέφουν πίσω έχοντας αποκτήσει μεγαλύτερη σιγουριά και αυτοπεποίθηση και σίγουρα έχουν αποκτήσει περισσότερες γνώσεις. Αυτές οι ικανότητες τους καθιστούν και περισσότερο ικανούς για να αντιμετωπίσουν τις απαιτήσεις που χρειάζονται στη σημερινή ανταγωνιστική αγορά εργασίας. Το Erasmus αποτελεί σίγουρα μια εμπειρία ζωής την οποία ο καθένας μας πρέπει να ζήσει.

Κεφάλαιο 3

3 ERASMUS: ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Όπως αναφέρθηκε και στην αρχή της εργασίας ο συνολικός αριθμός των σπουδαστών που έχει πραγματοποιήσει σπουδές και πρακτική άσκηση στο εξωτερικό ξεπερνάει τα 2 εκατομμύρια. Σύμφωνα με έρευνες και ερωτηματολόγια που συμπληρώνει ο κάθε σπουδαστής μετά το πέρας της πρακτικής του άσκησης στο εξωτερικό η εμπειρία που προσφέρετε μέσα από το συγκεκριμένο πρόγραμμα είναι μοναδική και κατά πολλούς εμπειρία ζωής.

Αρχικά η ιδέα της μετάβασης σε μια ξένη χώρα στην οποία ίσως να μην ξέρεις κανέναν μπορεί να μοιάζει δύσκολη. Παρόλα αυτά η προσαρμογή στα νέα δεδομένα δεν είναι τόσο δύσκολη όσο αρχικά πιστεύει κάποιος. Το μοναδικό πρόβλημα που ίσως αντιμετωπίσει κάποιος είναι η μη γνώση αγγλικών των κατοίκων της χώρας (το φαινόμενο αυτό παρατηρείτε σε ελάχιστες χώρες όπως Γαλλία, Ισπανία, Ιταλία, Γερμανία) καθιστώντας έτσι την γνώση της γλώσσας υποδοχής αναγκαία.

Το Erasmus εκτός από μια γεμάτη εμπειρία ζωής σε αλλάζει και ως άνθρωπο. Σε παροτρύνει να κοινωνικοποιηθείς, να αποκτήσεις περισσότερη ελευθερία και έλεγχο στη ζωή σου, να βρεις τον εαυτό σου και αυτά που σε ευχαριστούν και να αξιοποιήσεις την κάθε σου ημέρα. Αδιαμφισβήτητα αποτελεί την ομορφότερη

εμπειρία στην ζωή ενός σπουδαστή καθώς μας φέρνει σε επαφή με νέους πολιτισμούς και καινούργιες κουλτούρες. Κάτι το οποίο προσφέρει μια σημαντικά πνευματική εξέλιξη και ολοκλήρωση στον σπουδαστή, ο οποίος γίνεται δέκτης διαφορετικών προσεγγίσεων σε διεπιστημονικό επίπεδο και εργασιακό περιβάλλον.

Τέλος δεν είναι λίγοι οι σπουδαστές οι οποίοι μετά το πέρας της πρακτικής τους άσκησης μέσω του προγράμματος Erasmus επέλεξαν να επισκεφτούν ξανά την χώρα είτε για κάποιο μεταπτυχιακό πρόγραμμα είτε γιατί αφομοιώθηκαν από την εταιρεία στην οποία πραγματοποίησαν την πρακτική τους άσκηση. Το Erasmus είναι ένα πρόγραμμα το οποίο προσφέρει πληθώρα εμπειριών και ευκαιριών σε οποιονδήποτε επιθυμεί να μείνει στο εξωτερικό.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΔΙΑΔΥΚΤΙΟ

- ΤΕΙ Λαμίας, www.teilam.gr/europe-programs/erasmus/erasmus/stoxoi_erasmus.html
- Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, <http://afroditi.uom.gr/erasmus/?q=node/315>
- Βασίλειος Καλλής, Πανεπιστήμιο Πατρών, <http://slideplayer.gr/slide/2892201/>
- Ελίνα Μαυρογιώργου, (2012), Ευρωπαϊκό Εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Δια Βίου Μάθηση», <http://slideplayer.gr/slide/2011335/>
- ΤΕΙ Σερρών, Τμήμα Δημοσίων και Διεθνών σχέσεων, www.teicm.gr/dsxeseon/drastiriotes.html
- Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, <http://erasmus.duth.gr/node/73>
- Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, <http://erasmus.duth.gr/node/14>
- Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Γραφείο Ευρωπαϊκών Σπουδών, www.european.aua.gr/?page_id=554
- Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, http://ismobility.blogspot.gr/p/blog-page_5526.html
- ΙΚΥ, Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών, <https://www.iky.gr/el/2014-07-16-11/kinhtikohtta-foihtwn-gia-spoudes-kai-praktikh-askhsh>
- Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, <http://slideplayer.gr/slide/2867784/>
- ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας, Μεσολόγγι, <http://www.demes.teiwest.gr/?q=node/159>
- Απόστολος Λακασάς, Ιούλιος 2012, Η Καθημερινή, www.kathimerini.gr/462256/article/epikairothta/ellada/otan-oi-epixeirhseis-gnwrisan-to-erasmus
- Απόστολος Λακασάς, Ιούλιος 2015, Η Καθημερινή, <http://www.kathimerini.gr/822408/article/epikairothta/ellada/to-programma-erasmus-kindynevei>
- Απόστολος Λακασάς, Ιανουάριος 2016, Η Καθημερινή, <http://www.kathimerini.gr/847281/article/epikairothta/ellada/symmetoxh-sto-erasmus-me-stoxo-th-metanasteysh>

- Βασίλειος Καλόγηρος, Φεβρουάριος 2014, Newsbeast, <http://www.newsbeast.gr/greece/ekpaideusi/arthro/646226/mathete-gia-to-programma-erasmus>
- Βικιπαιδεία, https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CF%81%CF%8C%CE%B3%CF%81%CE%B1%CE%BC%CE%BC%CE%B1_Erasmus
- Βικιπαιδεία, <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%88%CF%81%CE%B1%CF%83%CE%B1%CE%BF%CF%82>
- Δήμητρα Κυρανούδη, DeutscheWelle, Ιούλιος 2015, <http://www.dw.com/el/erasmus-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%B1-%CF%80%CE%B1%CF%81%CE%AC-%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%BA%CF%81%CE%AF%CF%83%CE%B7/a-18569645>
- Δρ Βασίλης Τριανταφύλλου , ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας, Ενημερωτικό Έντυπο Υποτροφίες για Φοιτητές, <http://www.dikseo.teimes.gr/sites/default/files/enimerotiko-entypo.pdf>
- Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Διεύθυνση Δημοσίων Σχέσεων και Ιστορίας, 2008-2011, <http://www.interel.uoa.gr/erasmus/sm.html>
- ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδος, Πίνακας συνεργαζόμενων πανεπιστημίων στα πλαίσια του Erasmus+, 2016-2017, <http://www.dikseo.teimes.gr/sites/default/files/pinakas-sinergazomenwn-forewn.pdf>
- Το Βήμα, παραθυράκι μέσω Erasmus, Σεπτέμβριος 1998, <http://www.tovima.gr/relatedarticles/article/?aid=103297>
- Erasmus+, Χρηματοδότηση για σπουδές Erasmus, <http://erasmus.duth.gr/node/8> και http://erasmus.duth.gr/sites/default/files/epixorigisi_fititon_gia_spoudes_2014-2015.pdf
- European Commission press release database, Βρυξέλλες Ιούλιος 2013, [http://europa.eu/rapid/press-release MEMO-13-647_el.htm](http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-647_el.htm)
- Wikipedia, https://en.wikipedia.org/wiki/Erasmus_Programme

- Neopolisteam, Δείτε ποιες χώρες επιλέγουν οι έλληνες φοιτητές, Ιανουάριος 2016, <http://www.neopolis.gr/erasmus-epiloges-foititwn/>
- ERASMUS+ Programme Guide, Version 1 (2017), http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/sites/erasmusplus/files/files/resources/erasmus-plus-programme-guide_en.pdf
- European Funding Guide, Μάρτιος 2015, <http://www.european-funding-guide.eu/articles/financing-tips/what-erasmus-internship-program>
- International Exchange Erasmus Student Network, Erasmus+, <https://esn.org/erasmus>